

1 procent podatku – jak to robią w innych krajach?

Kategoria: Styl życia

Opublikowano: czwartek, 04, maj 2017 14:47

Sylwia Cyrankiewicz-Gortyńska

Odśloni: 2521

Możliwość przekazania określonej części podatku dochodowego na cele społeczne mają nie tylko polscy podatnicy. Na Węgrzech, Słowacji, Litwie czy w Rumunii system procentowy także wspiera organizacje pozarządowe. Są jednak różnice: w niektórych krajach to 2 a nawet 3%! Czym jeszcze różni się polski 1% od rozwiązań u sąsiadów?

1, 2 a nawet 3%

Mechanizm przekazania niewielkiej części podatku dochodowego przez osoby fizyczne na cele społeczne funkcjonuje w wielu krajach Europy Środkowo-Wschodniej. W 1997 roku, jako pierwsi w regionie mechanizm jednoprocentowy wprowadzili Węgrzy. Węgierscy podatnicy, podobnie jak polscy, mogą przeznaczyć 1% podatku na cele pożytku publicznego realizowane przez organizacje pozarządowe, choć dodatkowo mają oni możliwość przekazania kolejnego 1% na wsparcie kościołów.

W 2002 roku mechanizm alokacji części podatku na cele społeczne zaczął działać na Słowacji, gdzie początkowo podatnicy mogli samodzielnie rozdysponować 1% podatku, dziś jest to już 2%, a przy spełnieniu szczególnych warunków nawet 3%. Ten najwyższy, trzyprocentowy próg, dotyczy podatników, którzy przy pomocy odpowiednich dokumentów mogą poświadczyć pracę wolontariacką w wymiarze minimum 40 godzin w roku, za który jest rozliczany podatek. Takie rozwiązanie ma na celu promocję pracy społecznej poprzez nadanie dodatkowych przywilejów wolontariuszom.

2% podatku mogą przekazać także Rumuni i Litwini. Na Litwie po kilku latach od implementacji systemu wprowadzono poprawkę, dzięki której podatnicy mają dziś możliwość przekazania kolejnego 1% na rzecz wybranej partii politycznej.

W Polsce podatnicy mają możliwość przekazania 1% podatku na organizacje pozarządowe (szczególnego rodzaju) od 2004 roku.

W Czechach oraz na Ukrainie, mimo prowadzonej wokół tego tematu debaty, mechanizm procentowy nie funkcjonuje.

Polscy podatnicy w czołówce przekazujących

We wszystkich tych pięciu krajach regionu, w których funkcjonuje mechanizm przekazywania części podatku na cel społeczny, mogą z niego korzystać podatnicy indywidualni – osoby fizyczne. Średnio ponad jedna trzecia podatników korzysta z tej możliwości. Według danych zgromadzonych w ramach projektu Tax Designation najwięcej, bo połowa podatników, dokonuje alokacji na organizacje pozarządowe w Polsce i na Słowacji. Najmniej, bo 22%, robi to na Litwie. Z kolei na Słowacji z mechanizmu, poza osobami fizycznymi, mogą korzystać także podmioty korporacyjne. Takie rozwiązanie znacząco wpłynęło na kształt słowackiej sceny pozarządowej oraz relacji organizacji pozarządowych z biznesem. Rezultatem był chociażby istotny wzrost liczby zakładanych fundacji korporacyjnych. W 2011 roku fundacje korporacyjne stanowiły 20% wszystkich fundacji.

Niewielki (ale stały) procent w budżetach organizacji

Podobnie jak w Polsce, tak w innych krajach regionu, wpływy z podatku dochodowego stanowią jedynie niewielką część budżetów organizacji pozarządowych – średnio jest to około 2% ich rocznego budżetu. Z danych Stowarzyszenia Klon/Jawor dotyczących polskiego sektora pozarządowego wiemy, że w Polsce

1 procent podatku – jak to robią w innych krajach?

Kategoria: Styl życia

Opublikowano: czwartek, 04, maj 2017 14:47

Sylwia Cyrankiewicz-Gortyńska

Odśloni: 2521

wpływy z 1% podatku stanowią 5% budżetu sektora pozarządowego (Kondycja sektora organizacji pozarządowych w Polsce 2015).

Biorąc pod uwagę średnie kwoty z mechanizmu jednoprocetowego, okazuje się, że najwięcej pieniędzy otrzymują organizacje w Polsce. Wynika to z relatywnie dużej liczby podatników, przy niewielkiej liczbie organizacji uprawnionych do otrzymywania jednego procenta. Średnia kwota, jaką otrzymują podmioty z pięciu analizowanych krajów z tytułu mechanizmu procentowego wynosi około 4 tys. euro (dane na podstawie dziesiątego roku funkcjonowania mechanizmu w danym kraju). Gdyby jednak wykluczyć z tej analizy Polskę, to okazuje się, że średnia ta wynosi już tylko około 1,3 tys. euro.

Warto zaznaczyć, że wysoka średnia kwota wypadająca w Polsce na jedną organizację pożytku publicznego z tytułu 1% podatku nie oznacza, że taką kwotą są zasilane budżety większości organizacji. Pięć największych OPP otrzymuje ponad jedną trzecią część sumy środków przekazanych przez wszystkich podatników. Gdyby pod uwagę wziąć przeciętną (medianową) kwotę, jaką otrzymują organizacje, wynik ten byłby dużo niższy (około 5 tys. zł, czyli około 1,2 tys. euro).

– Tak duże rozwarstwienie przychodów polskich organizacji z mechanizmu 1% podatku związane jest w dużej mierze ze zjawiskiem prowadzenia przez część OPP subkont, które pozwalają podatnikom wpłacić środki z 1% podatku na leczenie i rehabilitację konkretnych osób prywatnych. Organizacje specjalizujące się w prowadzeniu subkont są największymi beneficjentami wpłat z 1% podatku w Polsce. Zjawisko tak rozumianej prywatyzacji środków z mechanizmów podatkowych nie występuje w żadnym innym kraju naszego regionu – komentuje Marta Gumkowska z zespołu badań Stowarzyszenia Klon/Jawor.

We wszystkich krajach regionu – bez względu na to, czy system pozwala na wspieranie osób indywidualnych, czy nie – najskuteczniejsze w pozyskiwaniu środków są organizacje pomocowe, które w swojej kampanii odwołują się do silnie emocjonalnych przekazów. Jeśli chodzi o obszary działań organizacji, to są to przede wszystkim organizacje ochrony zdrowia, pomocy społecznej oraz edukacji, a w dalszej kolejności nauki, religii, ochrony środowiska, sportu i turystyki oraz kultury i sztuki.

Tekst powstał na podstawie raportu „Assessment of the Impact of the Percentage Tax Designations: Past, Present, Future” z 2016 roku przygotowanym w ramach projektu Tax Designation realizowanym przez słowacką organizację Center for Philanthropy. Adres projektu: <http://taxdesignation.org/>.